השוחט והמעלה פרק שלשה עשר זבחים קח.

מסורת הש"ס

א) ת"כ אחרי פרק י' הלכה ז. ב) (לקמן קיח:) ג) (ספ"ק). ד) מולין קח. ע"ש. ה) קידושין מג. ו) ת"כ שם הי"א כתי"ע. ז) (לקמן קי.). ח) קדושין מב.

גליון הש"ס

גמ' מיבעי ליה לשנים שחיטה. עי' תוספות שיר הלכות שחיטה סי' ג ס"ק (כב) (נכ):

ליקוטים

והסמלה לחדיוט אסור. מלשון הגמרא מעלה לחדיוט פטור, נראה דדוקא בפירוש לחדיוט, ובסתמא חייב דסתמא לשמה קאי. יבלשון הרים ומכיום לשונו עד שיתכוון לשם, וגם אינו מביא כלל הלשון לחדיוט, משמע דדוקא בפירוש לשם אבל סתמא פטור. וציע בדין זה, ומצד הסברא נראה דסתמא פטור דסתמא בחרון לאו לשמה קאי דהוא עבודה (פסולה) ולמה נאמר דסתמא לשמה. ולשון הרי"ם ציע. (מגיה מלי"ם). [שריע בנקבי ליה לשנים שהקלו. [שריע יו"ד סי' ב' ס"ח. היו הכשרי והפסול שוחטין כאחת שחיטה אחת, לא מיבעיא אם כל אחד סכינו בידו וכל אחד שוחט בו אלא אפילו אוחזין שניהם בסכין א' ושוחטין, כיון דמה שניהם הוא פסולה, דהריל באלו שוחט כל אחד חציו כו'). ביה דעת התוס' תליין דף ריד ד"ה השוחט והרמב"א והטור והש"ע. אבל הש"ך הביא דעת הנ"א משם א"ן שהביא תוספתא שכשהה בדיבור אי ידע הכשר דלא פסק בתו עד גמר השחיטה. וכ"מ הרש"ש ופרי"ח. והרי"ח הביא הרב דמשכשר באוחזין בסכין אחד. ועיינתי בהרב ור"ל והיכא דאתחיל בזי לחודיה כו' אבל פסיע ודאי אין בו ממש עכ"ל. ר"ל דלא קרי פסיע כי אם כשהמסייע אינו יכול בדמשמע בגמ' שכת דף ציג וכפרש"י ז"ל שם בהדיא ד"ה אין בו. ובהא כ"ע מודים דאין בו ממש אבל בשיטול שחיטת שניהם מיקרי ולא מכיעיע. ואומר אני אע"ג דמשמע שם דב' שעשאו האי כולא קעביד והאי כולא קעביד מראצטריך קרא לפטור ב' שעשאו ולא פסיק ליה מבעשותה העושה כולה ולא העושה מקצתה. שפע מינה דהר"ל עבד כולה. ואע"ג דבוכחים דף קיח משמע איפכא ראצריך קרא לשנים שהעלו שחיבים ופריך נמי התם ואימא ילפינן נמי מקרא דשנים שחטו חיבים. שפע מינה דאי לאו קרא הוי"א דכל אחד לאו כולה קעביד, ר"ל התם אי לאו קרא הוה ילפינן מסברא לפטורא דהא ר' שמעון אמר לה התם ולשיטתיה דס"ל לפטורא גבי שבת, ולעולם אי לאי קרא כל חד כולה קעביד, מ"מ אין ראיה להקל באין דומאי חדית דאולת בתר שחיטת הכשר אימא לחומרא. עוד ר"ל דלעולם כל חד לאו כולה קעביד, ושבת שאני דהא התייב אפילו אין כל המלאכה נעשית על ידי משום דאשכחתן במשכן הר"ג כ"ר התוס' שם דף ג' ד"ה בעשותה, ובמר' פיר' מה' רצחת בחוב דטעמא דהכוחו' בני אדם כי' כקלות דפטירי בבת אחת מקרא רכל נפש, ועיין שנהרדרין דף ע"ח, ובב"ק דף נ"ב איכא הרי לישני בכה"ג גבי שור שדחף חבריו לבור אי כל חד כולה הזיקא עבד א' כל חד פלגי הזיקא עבד ע"ש עד אחר שור ושור פטולי המוקדשים שנגחו כו' ובתוספות שם (חגיגות של' פ' כ' ס"ק ל"ב ס"ק עוד):

רגש יונה. של עולת העוף והעלו בחוץ: מלא לי פרש מלוה לחזור ומולחו דכתיב (ויקרא ב) ולא תשבית מלח ברית: **שעם הכושר.** ליקרב בפנים: **שכן קדש מקבלו.** אע"פ שהוציאו אם חזר והכניסו והעלהו לא ירד כדאמרן בהמזבח מקדש (לעיל דף פד.) הלן והיולא

ראש בן יונה שאין בו כזית ומלח משלימו לכזית מהו א"ל רבא מפרזקיא לרב אשי לאו היינו פלוגתייהו דר' יוחנן ור"ל תיבעי לרבי יוחנן ותיבעי לר"ל תיבעי לר' יוחנן ע"כ לא קאמר ר' יוחנן התם אלא עצם דמינא דבשר הוא אבל מלח דלאו מינא דבר יונה הוא לא [א] תיבעי לר"ל ע"כ לא קאמר ר"ל התם אלא דאי פריש מינה לאו מצוה לאסוקי אבל הכא דאי פריש מצוה לאסוקי לא או דלמא ל"ש תיקו: ר' יוסי הגלילי אומר כו': [ב]השיב רבי תחת רבי יוסי הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שהיתה [ג] לו שעת הכושר תאמר בשוחט חוץ [ד] ומעלה בחוץ שלא היתה לו שעת הכושר השיב ר"א בר' שמעון תחת ר"י הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שכן קודש מקבלו תאמר בשוחט בחוץ [ה] שאין קודש מקבלו מאי בינייהו [ו]אמר זעירי [ז]שחיטת לילה איכא בינייהו [ח]רבה אמר [ט]קבלה בכלי חול איכא בינייהו: טמא שאכל בין קודש כו': שפיר קאמרי ליה רבנן לרבי יוסי הגלילי [י]אמר רבא כל היכא דנטמא טומאת [יא] הגוף ואחר כך נטמא בשר דכולי עלמא לא פליגי דחייב שכן [יב] טומאת הגוף בכרת כי פליגי בשנטמא בשר ואח"כ נטמא הגוף דרבנן סברי אמרינן מיגו ור' יוסי הגלילי סבר לא אמרינן מיגו ורבי יוסי [יג] נהי דמיגו לא אמרינן תיתי טומאת הגוף דחמירא ותחול על טומאת בשר אמר רב אשי ממאי דטומאת הגוף חמורה דלמא טומאת בשר חמורה שכן אין לה טהרה במקוה: **מתני'** חומר בשחיטה מבעלייה ובעלייה מבשחיטה חומר בשחיטה [יד]שהשוחט להדיוט חייב [טו]והמעלה להדיוט פטור חומר בעלייה [טז]שנים [יז]שאחזו בסכין ושחטו פטורים [יח]אחזו באבר והעלו [יט] חייבין העלה חזר [כ] והעלה וחזר והעלה חייב על כל עלייה [כא] דברי ר"ש ר' יוסי אומר [כב]אינו חייב אלא אחת [כג]ואינו חייב עד שיעלה לראש המזבח [כד]ר"ש אומר אפילו העלה על הסלע או על האבן חייב: **גמ'** מאי שנא המעלה להדיוט דפטור דכתיב [כה]לה' בשחיטה נמי הכתיב [כו]לה' שאני התם דאמר קרא [כז]איש איש גבי העלאה נמי כתיב [כח]איש איש [כט] מיבעי [ל] ליה לשנים [לא] שהעלו באבר חייבין אי הכי ה"נ מיבעי ליה [לב]לשנים שאחזו בסכין ושחטו שחייבין שאני התם דאמר קרא [לג]ההוא אחד ולא שנים אי הכי גבי העלאה נמי הא כתיב [לד]ההוא [לה] מיבעי ליה

שחיטת [לו]לילה איכא בינייהו. לכאורה רבי ורבי אלעזר בר"ש סברי כר"ש דאמר בפרק המזבח מקדש (לעיל דף פד.) נשחטה בלילה אם עלתה לא תרד דהשתא קדש מקבלו ולא היתה לו שעת הכושר אבל לרבי יהודה דאמר אם עלתה תרד בין לרבי בין לרבי אלעזר בר"ש שחט בלילה בפנים והעלה בחוץ לא מכעיא (ליה) לרבי יוסי הגלילי דפטור אלא אפילו לרבנן נמי פטור דדמוכח בסוף פירקין (לקמן קיח:) גבי הא דתנן ר"ש אומר כל שחיינן עליו בחוץ מחיינן על כיולא בו בפנים שהעלה בחוץ ומפרש זעירי גופיה שחיטת בהמה בלילה בפנים כיוצא בו ר"ק השוחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ פטור פירוש דאין מתקבל בפנים כרי יהודה דאמר אם עלה (לא) ירד שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב אלמא דאפילו לרבנן דמחייבי שוחט בחוץ ומעלה בחוץ מודו בשוחט בלילה בפנים ומעלה בחוץ דפטור לר' יהודה וקלא מימה זעירי ורבה אמאי נקטי הכא שחיטת לילה וקבלה בכלי חול דהייגו כמו נשפך דמה דלא הוי אלא לר"ש דלרבי יהודה תרוייהו ירדו הוי להו למימר איכא בינייהו נשחטה חוץ לזמנו וחוץ למקומו דלכולי עלמא לא ירד דהרי קדש מקבלו ולא היתה לו שעת הכושר ושמא אגב דנקטי רבה חעירי בסוף פירקין (שם) גבי פלוגתא דר"ש ורבנן שחיטת לילה וקבלה בכלי חול נקטי נמי הכא ולריך לדקדק לר' יהודה דאמר (לעיל דף פד.) בילא דמה אם עלה ירד הרי זורק מקלת דמים בחוץ דחייב אע"ג דאין קדש מקבלו ושמא לרבי יהודה לא היה חייב והא דדרשינן מקרא לרבות הזורק דלמא בשחיטי חוץ ולא בשחיטי פנים מידי דהוה אשחיטת לילה בסוף פירקין אבל לרבי יוסי הגלילי אלימא דרבי יהודה ודאי לא משכחת לה זורק בחוץ דחייב ועוד נראה דהא דמיפטר לר' יהודה משום דאין קדש מקבלו היינו כשאין קדש מקבלו מחמת פסול אחר מלבד פסול זה שיצא לחוץ והעלהו וימא נמי דמתני' מחייב המקומן והלבונה והקטרת ומנחת הנסים שהעלן בחוץ אף על גב דאמרינן בריש המזבח (לעיל דף פג:) דמנחות לר"י הגלילי ירדו וכן נסכים הבאים עם הזבח דאמרינן לדברי כולן ירדו וברייתא דנסמוך (דף קט.) דמרבי פסולין לא חייב נשחטה בלילה ונשפך דמה שמע מינה דרבי יהודה היא ולא מחייבי [לז] אהני משום דירדו ואפילו הכי מחייב אקומץ ומנחת נסכים וניסוך היין והמים והיינו טעמא כדפרישית וקלא קשה דלרבי יהודה אין מחייבא מה שהביא ר' אלעזר בר"ש מתא ר"י הגלילי דאמרי מיקמי ליה אף המקומץ בפנים והעלה בחוץ כיון שהוציאו פסלו: **רבנן** אבר מינו. באיסור כולל פליגי כדמפרש בסוף גיד הנשה (חולין דף קא.):

רבנן אמרי כולה מיבעי הכוא. וקא סלקא דעתך ונכרת האיש ההוא (שם):

עין משפט נר מצוה

יא א ב מי' פרק יח מהלכות מעה"ק הלכה ח ופ"ש בראב"ד ובכ"מ:
יב ג מי' פ"ים מהל' מעה"ק הלכה טז:
יג א ד מי' פ"יט שם הלכה ה:
יד ב ה מי' שם הלכה יג ופ"יח הלכה טז:
טו ב ו מי' פ"יט שם הלכה יב:
טז ד ז מי' פ"יט שם הלכה ט:
יח ח מי' שם הלכה ה:

תורה אור השלם

1. ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אתו ליהוה ונכרת האיש ההוא מעמיו: ויקרא יז, ט
2. ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן ליהוה למני משכן יהוה דם יחשב לאיש ההוא שפך דם ונכרת האיש ההוא מקרב עמו: ויקרא יז, ד
3. איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או כשב או עז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה: ויקרא יז, ג
4. ואלהם תאמר איש איש מבית ישראל ומן הגר אשר יגור בתוכם אשר יעלה עלה או זבח: ויקרא יז, ח

מוסף רש"י

המלה. כדמתניתי וכל קדבן מנחתן כמלה ממלח ולאומר כהקומץ רבה (מנחות כא.) כני מקומות המלח מצוה כלפנים המלח ועל גבי הכבש יבולתם המזבח (לעיל דף ט.): **ואחר** כך נטמא בשר. דטמא שאכל טיהר ונטמאה נמצא. שקדמה טומאת נוסף לטומאת קדש, מדלה ר' יוסי דחייב, דכיון דאישתי נוסיף לאיסור הקדש זה כאיסור כרת יכי הדר ואישתי כשר לאיסור כרת דטומאת הגוף לא פקעה: כי פליגי בשנטמא בשר. תחלה ונאחר כך בכנים בגלאי בעלמא והכשר לאכר יגע ונו', דבנן אית להו לאיסור חל על איסור ע"י טעל ולאי לאיסור טומאת הגוף טעל הוא, דכולל טהרות שהיו מוזכרות לו והטמאות שהיו אסורות לו, ומינו דחייל לטהרות חיל נמי לטומאות רש כמן לאיסור כולל: **תיתי** טומאת הגוף דחמירא ומר. דכה אמרת דמודה הוא בלאיסור חמור, ויכה לאיסוסף ביה כרת (חולין קא.) **שנים שאחזו** בסכין ושחטו פטורים. מחטאת דשמוני חץ (בדושין מב.):

שינויי נוסחאות

א) כש"מ טעף או דילמא לא שנא: ב) ל"ל שכן היתה (בתה"י ש"מ): ג) מיכת חוץ נמחק (ש"מ). ל"ל בחרץ (פרי"ד): ד) בחוץ ומעלה בחוץ שאין (כתה"י ש"מ): ה) מיכת טומאת נמחק (בתה"י ש"מ): ו) ל"ל שכן (בתה"י ש"מ): ז) ל"ל בקדמה טומאת הגוף (כרי"ב ו' וכ' וכ"ר"ש בפרי"ד). ל"ל דחייב דאיסור כרת קדים כי פליגי (חולין קא ע"א): ח) יוסי הגלילי (ריב בתה"י ש"מ): ט) והעלהו (בתה"י ש"מ): ט) ל"ל וחזר ש"מ. בריב כתה"י ליתא חזר והעלה: י) עליה ועלייה (בתה"י ש"מ): יא) נכד' ולגא היסיפו בשנגה תיכת חטאת כש"מ): יא) ההוא מיבעי ליה (בתה"י ש"מ): יב) לשנים שאחזו באבר והעלוהו שחייבין (בתה"י. פרי"ד. ש"מ. תוי"ט): יג) ההוא, ההוא מיבעי ל"ל (ש"מ): יד) ל"ל כרת (כרי"ש): טו) הכא שאין שניהם שוין תיתי כו' (ב"ש): טז) בדיו מחייבא:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com